

Høje Taastrup og Kragehave

Historiske byvandring i Høje-Taastrup Kommune: Høje Taastrup – Kragehave

Kommunen har navn efter landsbyen *Høje Taastrup*. Selvom det meste af landsbyen *Høje Taastrup* er væk i dag, så er de rester, der er tilbage, til gengæld et besøg værd, da de bl.a. rummer en kirke fra middelalderen og et par af de gamle sociale institutioner. *Kragehave*, der ligger i forlængelse af Høje Taastrup, er derimod meget velbevaret landsby. Glæd dig til at se de mange gamle gårde og huse.

- Navnet *Høje Taastrup* blev første gang registreret i 1150 som *Torstenstorp* og betyder *Thorstens udflytterbebyggelse*. I 1600-tallet blev ordet *Høje* tilføjet navnet, så landsbyen fremover kom til at hedde *Høje Taastrup*.

- Navnet *Kragehave* blev første gang registreret i 1335 som *Kraghehawæ*, som betyder *en indhegning (have) med krager*. Førhen var *Høje Taastrup* en mellemstor landsby, der talte 12 gårde og 16 huse. *Kragehave* var derimod en lille landsby med 5 gårde og et par huse.

- Har du børn med på turen, kan du evt. scanne denne QR-kode og supplere denne byvandring med: *Historisk skattejagt for børn og voksne gennem Høje Taastrup og Kragehave*.

Du finder denne folder og andre historiske byvandring i Høje-Taastrup Kommune på Høje-Taastrup Turistforenings hjemmeside: <https://hojetaastrup.dk/> under *OPLEVELSER*.

Er du i bil, kan du parkere bilen nær det gamle rådhus.

Tekst og nye foto: Else Trier 2024

1. Høje-Taastrup Kommunes forhen-værende Rådhus (Bygaden 2). Du står foran Høje-Taastrup Kommunes 3. rådhus. Det fungerede som rådhus fra det blev bygget først i 1980 til februar 2023, hvor det er blevet afløst af et nyt 9-etages rådhus i

den nye bydel. Det gamle rådhus blev tegnet af arkitekt *Robert Rasmussen*. Bemærk, at bygningen er holdt i røde sten for at harmonere med den gamle kirke, der ligger tæt herved.

Læg mærke til den spændende *udsmykning* i rundkørslen op til det tidligere rådhus af *Kasper Heiberg*. Her ses bl.a. et oprejst fortov.

På facaden ses kommunens byvåben fra 1952. De fire kløvere symboliserer, at Høje Taastrup førhen var et bondesamfund. Den gule bund viser, at det havde en meget frugtbar jord. De røde mure fortæller, at Høje Taastrup ligger mellem 2 byer: *København* og *Roskilde*.

Gå til højre op imod landsbyen.

2. Forskole 1904-75 (Bygaden 25)

Det røde hus, der er forsynet med årstallet 1904, er en gammel forskole. Den blev bygget i 1904 til kommunens yngste med skolestue i stueetagen og beboelse for skolens andenlærer på 1.sal.

Forskolen blev nedlagt i 1975. Herefter holdt en specialske, *Øtofteskolen*, til i den gamle forskole indtil 2012. I dag er den gamle forskole omdannet til privatbolig.

3. Brugsen 1890-1985 (*Bygaden 45*). Længere fremme ses et større hus. Det er den gamle Brugs. I 1890 åbnede **Brugsen** i den lille bygning til højre, der ligner en garage. I 1928 byggede Brugsen det store hus og holdt til her indtil 1985. I dag er det en privatbolig.

4. På den anden side af gaden, hvor der i dag ligger 5 dobbelthuse fra 2016, lå **Høje Taastrup Skole** fra 1884 til 1975. Oprindelig var der bolig i den ene ende af huset for første læreren og klasselokale i den anden ende. Dertil havde skolen fra 1930 en gymnastiksal, der lå på tværs af skolen. Siden holdt *Øtofteskolen* til her, indtil den i 2012 flyttede ud på Sengeløse Skole.

Vend dig og se over mod kirken.

5. Høje Taastrups ældste bevarede skole 1740-1884 (*Bygaden 36*)

Det røde hus med stråtag rummede fra 1740'erne og frem til 1884 *Høje Taastrup Skole*. Dengang var der skolestue i den ene ende af huset og bolig for læreren i den anden ende. Huset er siden blevet gennemrestaureret og rummer i dag en privatbolig.

6. Legathuset fra 1747 (*Præstegårdsvej 1*)

På den anden side af indgangen til kirkegården ligger Legathuset. Bemærk, at Legathusets ene mur er identisk med kirkegårdsmuren på dette sted. *Jens Andresen*, der ejede godset *Benzonsdal* fra

1744-57, skænkede i 1740'erne bl.a. et legat til dette grundmurede af-tægthushus for tidligere fæstere under *Benzonsdal*. På gavlen ud mod kirken ses initialerne **JAS**, der henviser til godsejer *Jens Andresen* og årstallet **1747**, hvor huset blev opført.

På den anden gavl står **JAB** for fru, *Ida Amalia Barfoed*. Førhen yndede bønderne at sige, at initialerne stod for *I arme bønder, I arme syndere*. Legathuset havde oprindeligt fire værelser med plads til otte. Nu er det en lejebo-lig.

Følg kirkegårdsmuren til højre. Længere fremme ses en port ind til præstegården. På hver side er der en mindetavle

7. Mindetavler ved indgang til præstegården

Til venstre ses en mindetavle over **slaget i 1149** mellem kongerne *Svend* og *Knud* foran *Høje Taastrup Kirke*.

Saxo fortæller i sin *Danmarks Krønike*, at *Kong Knud af Jylland* i 1149, mens *Kong Svend af Sjælland* var i *Skåne*, sejlede ind igen-nem Roskilde Fjord. Her hærgede og plyndrede de *Roskilde* og tog herefter østover. Han beretter, at *Kong Svend* snart efter samlede nogle mænd, fulgte efter *Kong Knud* og indhentede ham og hans følge foran *Høje Taastrup Kirke*. Her begyndte den to kongers mænd at kæmpe, mens de to konger ikke selv deltog i slaget. Ifølge *Saxo* måtte *Kong Knud* ikke for sine mænd, fordi han var for ung, mens *Kong Svend* flygtede. Trods flugten blev *Kong Svend* siden udråbt som sejrherre, fordi det var hans mænd, der sejrede.

Til højre ses en mindetavle over **Svenskekrigen og fredsfor-handlingerne 1658**. Mens *Svend Gønge* og hans folk i begyndel-sen af 1658 prøvede at holde svenskerne i skak, blev der forhandlet fred i *Høje Taastrup Præstegård* fra den 16. til den 18. februar 1658. Freden blev den hårdeste fred i Danmarkshistorien, idet vi her mistede *Skåne*, *Halland* og *Blekinge* i *Sverige*, *Bohus* og *Trondhjem Len* i *Norge*, samt *Hveen* og *Bornholm*. Freden kaldes normalt for *Roskildefreden*, fordi den blev underskrevet i Roskilde den 26. februar 1658.

Bemærk, at de tabte landsdele mindes i gadenavnene i dag.

Bag mindepladerne ses **Høje Taastrup Præstegård**. Den blev bygget i 1855, mens en grundtvigiansk præst, *pastor Fenger* var præst her. Præstegården var indtil en brand i 1935 en firlænget gård, hvor en af længerne var identisk med kirkegårdsmuren.

I dag er præstegårdens gule stuehus og lidt af kuskefløjen bevaret. Når præsten skal i kirke, går han gennem den lille port mellem mindepladerne. Gangen kaldes *præstegangen*, dels fordi det er præstens vej til kirken, dels fordi flere præster ligger begravet her.

8. Høje Taastrup Kirke er bygget af frådsten. Kirken bestod oprinde-lig af et romansk skib og et mindre kor opført i perioden 1050-1150. Siden blev den udvidet.

Våbenhuset mod nord (*kvindernes indgang*) er bygget omkring 1200. *Sakristiet* mod nord er bygget i perioden 1250-1400.

Tårnet mod vest er bygget omkring 1400.

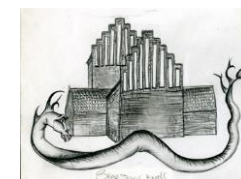
Våbenhuset mod syd (*mændenes indgang*) er bygget mellem 1250-1400 og er i dag indgangen til kirken. Bemærk den flotte renæssan-cefacade på våbenhuset mod syd.

Lindormen omkring Høje Taastrup Kirke

Fra facts til sagn. Et vandresagn beret-ter, at en lindorm engang lagde sig om-kring kirken med halen ved kvindernes indgang mod nord og gabet ved mænde-nes indgang mod syd, så ingen kunne komme ind i kirken.

De gæve landsbykvinder tog nu kampen op og opfostrede en tyrekalf med fløde. Da der var gået tre år, førte fire unge hvidklædte piger tyren op til lindormen, der hurtigt blev dræbt. Beboerne kunne fremover atter komme i kirke.

Hvis kirken er åben, så gå ind i kirken, ellers få fat i graveren, der har en nøgle.

Kirken har et flot *krydshvælv* fra 1400-tallet. Alteret er fra 1614. Bemærk, at det danske rigsvåben er anbragt øverst. Alterbordet har et renæssancepanel fra 1584. Det forestiller Kristus og hans apostle. Apostlen *Bartholemæus*, som kirken oprindelig blev viet til, ses på nordsiden med en kniv, fordi han blev flået levende. De *to lysestager* på alteret er fra 1500-tallet. Kirkens prædikestol er fra 1620, og kirkestolene er fra 1862.

I kirken hænger en *kårde* fra en svensker, *fændrik Johan Schytte*, der døde den 20. februar 1659. Han blev dødeligt såret, da svenskerne den 11. februar 1659 forsøgte at indtage København. Det siges, at tages kården ned, bryder krigen med svenskerne atter ud.

I 1700-tallet ejede godset *Benzonsdal* kirken. I kirken ses *to plader*, der nævner *Peder Benzon*, der grundlagde *Benzonsdal* i 1730. I gulvet i sakristiet findes *Jens Andresens fundats*, der omtaler hans legat til Legathuset og til skolen (se punkt 5 og 6).

Bemærk *Pastor Fengers gravsten* ude på kirkegården til venstre for indgangen. Da salmedigteren *B.S. Ingemann* i 1850'erne besøgte pastor Fenger, skrev han et digt til ham, som i dag hænger i præstens stue prentet i guld på marmor.

Her ligger hunden begravet

Selvom Høje Taastrup præstekald var et af de største i landet (ca. 180 td. land), fortælles det, at en kone fra *Taastrup Valby* i 1640'erne bestak præsten. Han begravede hendes hund på kirkegården, mod at hun tilskødede ham og kirken lidt jord. Så her, på Høje Taastrup Kirkegård, ligger hunden begravet.

Gå ud ad den port, der ligger lige frem. Til venstres ses "*Brugsen*" fra en anden side.

gyndelsen af 1900-tallet holdt en bager til her. I dag er huset en privatbolig

Nabohuset på hjørnet (*Bygaden 55*) er fra 1920. Her boede **grave- ren** førhen. I huset tæt herved, der er fra 1910 (*Bygaden 59*), boede **skomageren**.

Gå evt. et lille smut ned ad strædet til venstre.

13. Husmandshus (*Bygaden 65*)
Det hvide hus er fra 1877. Det var et gammelt husmandshus med 3 td. land i Taastrup Huse. *Maleren L.A. Ring* har forevigt det.

14. Ved vejen **Vænget** går du ind i nabo- landsbyen *Kragehave*, der er en idyllisk landsby med gamle gårde og huse. Vejen, *Vænget*, danner således skel mellem landsbyerne *Høje Taastrup* og *Kragehave*.

9. Bager (*Bygaden 47*)
Det lille gule hus ved siden af Brugsen er fra 1888. Fra be-

10. Smedjen 1777-1890

Til den anden side (*Bygaden 53*) ses et hvidt hus med sort bindingsværk. Fra 1777-1890 lå der en *Smedje* her. Smedjen havde tidligere lidt jord og blev pga. dens placering over for kirken kaldt *Kirkebakkegård*. Huset her ser gammelt ud, men det meste af huset blev nedrevet 2001 og siden genopført. Huset var på det tidspunkt beboet af de katolske Assumptionssøstre og fik navnet *Kloster- gården*. De fraflyttede i 2011. Huset er i dag en privatbolig

11. Høkeren, den første købmands- butik

 (*Bygaden 40*)

I det grå hus fra 1877 på den anden side af vejen holdt en **høker** til fra sidste halv- del af 1800-tallet. Stalden i længen bag- ved blev førhen kaldt *Salen*, da man den- gang bl.a. samledes til fastelavn her.

12. Her ses et **gammelt stråtekt** hus (*Bygaden 63*) fra 1900. Det er et af de gamle husmandshuse, der førhen havde 3 td. land ved Taastrup Huse.

15. På højre hånd ses kort efter **tre smukke gamle huse**.

Først ses et gammelt rødt daglejerhus fra 1778 med stråtag (*Bygaden 48*).

Det hvide nabohus (*Bygaden 50*) er fra 1878 og har gavl mod vejen. Det var oprindeligt et dobbelthus, hvor **hugge- ren** boede i den bagerste del af huset.

Det smukke hvide stråtekte hus med sort bindingsværk (*Bygaden 52*) kan trække tråde tilbage til 1600-tallet. Det var førhen et **husmandshus** med 3 td. land. Fra 1873 holdt en **Høker** til i venstre del af huset. I loen bag huset blev der tidligere holdt fastelavnsgilde.

16. Nabo- huset (*By- gaden 54*) er fra 1850. Det var og- så et gam-

melt husmandshus med 3 td. land. Her boede **kalkbrænderen** førhen.

Pladsen foran huset og Ny Munkegård hed **Tobakstorvet**, fordi de unge mænd førhen samledes her til en pibe tobak.

17. Ny Munkegård (*Bygaden 56*)
afslører med sine buede gule vægge og det røde bindingsværk, at du står foran en af Kragehaves fem gamle gårde. Den ligger på sin oprindelige plads. Dele af den gamle gård er oprindelige, andre fra 1875. Bemærk at bjælkerne stikker frem for oven. Gården hed førhen *Mølleagergård*. Den blev i 1900- tallet solgt til frøfirmaet *Ohlsens Enke*, der kaldte den *Ny Munkegård*. Fra 2001-2003 blev der indrettet 4 boliger i den gamle gård. I 2006 blev der dertil bygget en længe med 5 boliger. Gårdens boliger er i dag samlet under betegnelsen *Grundejerforeningen Ny Munkegård*.

18. Husmandssted (Bygaden 58)

Længere fremme ses et gammelt husmandshus, der førhen havde 3 td. land. I længen med gavl mod vejen var der førhen tærskelo. I huset bagved var der stald i den højre del af huset og beboelse i den venstre del. På pladsen mellem huset og nabogården var der tidligere en hesteomgang. I dag er huset en privatbolig

Ole Bendtsen, der var husmand, boede her, inden han på sine gamle dage i 1780 flyttede op i Legathuset (se punkt &). En tysk tegner, Funch, tegnede ham i 1782.

19. **Engbjerggård/** Matr. 4 (Bygaden 60) er den anden af Kragehaves gamle gårde. Selvom længen ud mod vejen er bygget i gule sten, kan du i porten og i gården se, at det blot er mure bygget uden på en smuk gammel lerklinet gård. Den er gul med rødt bindingsværk.

Nyd længere fremme synet af gården, der smukt spejler sig i et idyllisk gadekær. Kæret her er fra 1900-tallet. Byens gamle gadekær ligger længere oppe ad Kragehave Parkvej.

På den modsatte side ligger et gammelt hus. Det er den sidste hus i landsbyen. *Vend om og gå tilbage.*

20. **Valdemar Andersens gård/** Matr. 5 (Bygaden 81). Valdemar Andersens gård ligger på den anden side og er den tredje af Kragehaves gamle gårde. Det er en velbevaret hvid gård.

I dag er der en hønsegård foran gården, der understreger den landlige idyl.

21. Det grå hus (Bygaden 77) blev bygget i 1907 til en niece til en høker, der førhen lå foran Valdemar Andersens gård. Fra 1936 til 1966 holdt **Slagter Kragh** til her. Slagteren kørte ud med kød og havde et mindre kødudsalg til venstre. I midten var der bolig, til højre stald til tre heste.

Længere fremme ligger **Toftevej**. Her lå førhen to af de gamle jordløse huse. Mens **vejmanden** tidligere boede i det første hus, boede en **silkehandler** i det lerklinede hus, der var bygget i 1817 (Toftevej 3). I bunden af gaden, hvor der i dag ligger nogle nye huse, lå **Kragehavegård** oprindeligt.

22. Jens Nil's hus (Bygaden 73-75)

er et smukt gammelt gult bindingsværkshus fra 1700 opkaldt efter en tidligere ejer. Huset var et gammelt husmandshus, der tidligere havde 3 td. land. Ligesom mange af de andre huse i Kragehave fæstede det under *Den Nissenske Stiftelse* i København. Bemærk husets buede vægge. Først ses den gamle stald til højre. I midten var der privatbolig. Husets venstre del er senere tilføjet som en aftægtsbolig. Her boede en overgang Kragehaves "kloge kone".

Fortsæt længere frem og nyd gensejningen med de gamle huse. Gå ned at Vænget. Den fører over i et stisystem. Kort efter ses en interessant bygning til højre. Det er en katolsk kirke.

23. Sankt Pauls Kirke

Kirken er en romerskkatolsk kirke fra 1995. Den er tegnet af arkitekt *Gert Ingemann*. Den har form som en klippe, der rejser sig mod øst og falder mod vest. Den er, som sin forgænger i Taastrup, viet til Sankt Paul.

Fortsæt til venstre.

Førhen dannede **Højgård** og **Frøgård** en indgangsportal til landsbyen *Høje Taastrup*. I dag er begge gårde nedrevet. Men *vandtårnet*, der lå foran Højgård, ligger her fortsat og er i dag udkigstårn

24. Høje Taastrup Gymnasium (Frøgård Allé 10).

Høje Taastrup Gymnasium ligger, hvor gården *Frøgård* førhen lå. Det er tegnet af arkitekt *Henning Larsen*. Han blev kaldt lysets mester.

Der er da også et meget flot lysindfald i denne spændende bygning. Bygningen er fra 1981 og holdt i hvidt og blåt.

I gården ses *en sten af Poul Gernes*. Stenens udsmykning indgår i gymnasiets logo i dag.

Afslut turen med at gå op i vandtårnet. Herfra kan du nyde udsigten over det nye Høje Taastrup. Her kan du blandt andet se kommunens nye 9-etages rådhus.

Har du lyst til at se nærmere på

anden af Høje-Taastrup Kommunes 14 landsbyer, eller på dens 3 stationsbyer, så kan du hente De historiske byvandring, ved at scanne denne QR kode, eller klikke på dette link <https://hojetaastrup.dk/> og trykke på fanen OPLEVELSER.

